

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**
**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ДИСКУРС У ЗМІ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Журналістика та медіакомунікація»

Спеціальність **061 «Журналістика»**

Галузь знань **06 «Журналістика»**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5
від «1» грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Літературно-мистецький дискурс у ЗМІ
Статус дисципліни	Вибіркова
Викладач	Марчук Ганна Іванівна
Контактний телефон викладача	+380503737185
Е-mail викладача	ganna.marchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Консультації відбуваються у день проведення лекцій та практичних занять (за попередньою домовленістю зі студентами). Можливі також онлайн-консультації через платформи для дистанційного навчання (Zoom, Google Meet тощо).

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення курсу «Літературно-мистецький дискурс» є вивчення історії та теорії літератури, соціології літератури та мистецтвознавства. Курс спонукає студентів замислитися над особливістю взаємозв'язку літератури та суспільства, над значимістю впливу соціальних механізмів на літературний процес. У його рамках увагу зосереджено на процесах формування та деформування літературного канону, на особливостях реакції літератури та мистецтва на суспільний розвиток та соціальні катаклізми тощо.

Зміст курсу розкриває комплекс питань щодо важливості висвітлення літературних, мистецьких подій, періодики в сучасній Україні, а також ролі літературно мистецьких явищ в комунікаційній діяльності як фахівця інформаційної галузі, так і фахівця-журналіста.

Інформаційний простір характеризується динамізмом, суперечливістю і різноманіттям форм структурування, трансформації та трансляції культурного досвіду. Форма подання інформації в сучасному світі постійно змінюється, зростає потреба в якісному професійному матеріалі, його цінності в різних видах діяльності. У наш час гостро стоїть питання висвітлення подій на високому рівні, і важлива роль у цьому належить мистецьким та літературним періодичним виданням. Звернення до цього виду періодики є актуальним, оскільки, інформуючи суспільство, мистецька преса стає своєрідною платформою для розвитку мистецтва й виконує функцію вікна в окремий аспект реальності.

У своїй діяльності журналісту необхідно враховувати специфіку організації сучасного інформаційного простору й функціям, що виконують літературно-мистецькі ЗМІ. У навчальному

курсі подається детальна інформація про особливості згаданих процесів, їхню структуру й специфіку.

Особливості дисципліни: курс розрахований на студентів другого року навчання магістратури філологічного факультету, а отже, він передбачає актуалізацію знань, здобутих під час навчання впродовж п'яти попередніх років. Однією з основних форм роботи є лекції, завдання яких – зорієнтувати студента в основних тенденціях дослідження літератури та мистецтва в контексті суспільних змін, означити найважливіші та найскладніші питання. Практичні заняття частково поєднані з лекціями спільними теоретичними темами. На практичних заняттях студенти мають змогу висловити власні міркування з приводу тієї чи іншої проблеми, з'ясувати для себе незрозумілі питання. Курс передбачає презентацію студентських проектів за обраною темою.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування в студентів-журналістів теоретичних знань та практичних навичок щодо висвітлення літературних, мистецьких подій, періодики в сучасній Україні, а також ролі літературно мистецьких явищ в комунікаційній діяльності як фахівця інформаційної галузі, так і фахівця-журналіста.

- аналізувати текстову діяльність за її продуктами;
- створювати медійні літературознавчі тексти й використовувати їх у своїй фаховій діяльності;
- здійснювати експертизу медійних текстів із метою інформування суспільства;
- забезпечувати дотримання принципів побудови журналістських матеріалів;
- обирати ефективну стратегію позиціонування створених текстів у фаховій діяльності журналіста.

Основними цілями дисципліни є:

- ознайомити студентів із основними підходами дослідження літератури та мистецтва;
- отримати знання про особливості організації текстової та комунікаційної у літературній та мистецькій періодиці;
- розглянути історичні етапи дослідження літератури як соціального інституту;
- розвивати вміння вести дискусію, обґрунтовувати власну позицію;
- виробити навички наукового літературознавчого аналізу художнього твору.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні та фахові компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

СК 03. Здатність приймати ефективні рішення у сфері журналістики.

Програмні результати навчання:

РН 02. Аналізувати та оцінювати потенціал впливу розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.

РН 05. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології під час створення медіапродуктів.

РН 06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацювати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Практичні	18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
2	061 Журналістика	1 курс	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Дискурс – текст – концепт: теоретичні аспекти співвідношення понять. Концепція жанру. Літературна та мистецька складова медіажанру.	2	2	5

Тема 2. Класифікацій дискурсу, «дискурс в літературі» та «літературний дискурс».	2	2	5
Тема 3. Критерії виокремлення та визначення мистецької преси як специфічного медійного явища особливості мистецької преси.	2	6	10
Тема 4. Інтердисциплінарні виміри проблеми типологій дискурсів та літературознавча аналітика.	2	2	10
Тема 5. Медіа-культура як продукт взаємовплику масової культури як продукт взаємовпливу масової культури і масової комунікації. Медіа-текст як продукт комунікаційної культури.	2	2	6
Тема 6. Вплив засобів масових комунікацій на сприйняття світу.	2	4	20
ЗАГ.:	12	18	56

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою: поточне опитування, тестування та самостійна робота – 30 балів; творча робота – 10 балів; контрольна робота – 10 балів. Залік – 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова робота складається з трьох теоретичних та одного практичного завдання (тестового).
Практичні заняття	Робота на практичному занятті (усні відповіді, письмові завдання, тестування) оцінюється за 5-бальною системою залежно від повноти відповіді (правильності виконання) студента.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати мінімум 25 балів за практичні заняття чи завдання самостійної роботи, відпрацювати пропущені практичні заняття. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік; форма задачі – письмова; структура залікової роботи та розподіл балів за завдання: 1 – теоретичне питання (10 балів), 2 – теоретичне питання (10 балів), 3 питання – практичне завдання (10 балів), 4 питання – тести (20 балів).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Заплановано виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами практичних занять та темами, які винесені на самостійне опрацювання; також додаткових письмових індивідуальних завдань; письмових експрес-опитувань на практичних заняттях. Письмові роботи здобувача вищої освіти повинні демонструвати самостійність виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Академічна доброчесність. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та заліку заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів). Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: 1. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату. 4. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися із зазначеними положеннями та документами можна за посиланням: <http://surl.li/jmet>

Відвідування занять: Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані. Здобувач вищої освіти повинен дотримувати навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути уважним та відповідальним. Пропущені практичні заняття потрібно відпрацювати, виконавши індивідуальні завдання або виконавши тести за темою. Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати мінімум 25 балів за практичні заняття чи завдання самостійної роботи.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р. Ознайомитися з положенням можна за посиланням: <http://surl.li/kedzc>

Неформальна освіта. Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, ВУМonline та ін. за відповідним предметним спрямуванням. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <http://surl.li/dzryl>

8. Рекомендована література

Базова

- 1 Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки Критика”, Київ – 2021
- 2 Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність Монографія / За ред. В. Різуна. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — К. , 2020. — 392 с.
- 3 Соціологія культури : навч. посібник / О. М. Семашко, В. М. Піча, О. І. Погорілий та ін. / [за ред. О. М. Семашка, В. М. Пічі]. – К. : Каравелла, Львів : Новий Світ-2000, 2002. – 334 с.
- 4 Сторі Дж. Теорія культури та масова культура. Вступний курс / Джон Сторі ; [пер. з англ. С. Савченка]. – Харків : Акта, 2005. – 359 с.
- 5 Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс/гендер/жанр / Софія Філоненко. – Донецьк : ЛАНДОН–XXI, 2011. – 432 с.
- 6 Юрій М. Соціологія культури : навч. посібник / М. Юрій. – К. : Кондор, 2006. – 302

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання // www.nbuv.gov.ua
2. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <http://lib.pnu.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого // <http://www.nplu.org/>
4. Книжкова палата України імені Івана Федорова // <http://www.ukrbook.net/>
5. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені Івана Франка // <https://lib.if.ua/>

Викладач: Марчук Ганна Іванівна,
професор кафедри журналістики